

Raad van State, afdeling advisering
T.a.v. drs. R. van Zwol
Postbus 20019
2500 EA Den Haag
voorlichting@raadvanstate.nl

Utrecht, 29 juli 2020

KNMG
Mercatorlaan 1200
Postbus 20051
3502 LB Utrecht

088 – 4404 203

directiesecretariaat@fed.knmg.nl

Bijlagen: 2

Referentie

RH/ek

Onderwerp

Reactie KNMG op het initiatiefwetsvoorstel 'Wet toetsing
levenseindebegeleiding van ouderen op verzoek'

Geachte heer Van Zwol,

Op 17 juli 2020 diende D66 het initiatiefwetsvoorstel 'Wet toetsing levenseindebegeleiding van ouderen op verzoek' in. Dit wetsvoorstel is het vervolg op een eerder concept dat in 2016 werd gepubliceerd. In deze brief geven wij u graag onze argumenten mee waarom het maken van een aparte Voltooid Leven-wet onnodig en onwenselijk is.

Artsenfederatie KNMG heeft in 2016 aan de initiatiefneemster van het toenmalige wetsvoorstel schriftelijk een aantal vragen gesteld. Daarnaast heeft de KNMG in 2017 een uitgebreide reflectie geschreven over het voorstel om een dergelijke wet in te voeren. Beide documenten, zie bijlage, zijn nog zeer relevant. De KNMG staat nog steeds achter de daarin verwoorde vragen en standpunten, die voortkomen uit de onvolkomenheden van het wetsvoorstel.

De kern van de positie van de KNMG is dat een dergelijke wet de zorgvuldigheid en de rechtszekerheid van de huidige euthanasiepraktijk kan uithollen en op gespannen voet staat met de plicht van de overheid om het leven te beschermen. De voorgestelde wet kent immers veel minder strikte zorgvuldigheidseisen dan de huidige euthanasiewet. Zo vindt er in de voorgestelde wet bijvoorbeeld geen professionele toets plaats of de doodswens mogelijk veroorzaakt wordt door een behandelbare somatische, of een psychiatrische aandoening, zoals een depressie of een persoonlijkheidsstoornis. Ook wordt de uitvoering van de hulp bij zelfdoding gelegd in handen van professionals die niet medisch onderlegd zijn en volgens de KNMG alleen al daarom daarvoor niet geëquipeerd zijn.

De KNMG vindt het onwenselijk en onbegrijpelijk dat met deze nieuwe wet voor de complexe situaties van 'voltooid leven' een minder strikt beoordelings- en toetsingskader zou komen dan voor situaties waarin het lijden een medische grondslag heeft, zoals onder de huidige euthanasiewet. De KNMG acht dit moreel en juridisch niet te rechtvaardigen, onduidelijk en onwerkbaar. Het lijkt ook in strijd met de huidige recht- en tuchtrechtspraak en de normen van de beroepsgroep, die artsen in situaties waarin somatisch lijden minder op de voorgrond staat juist aanraadt om met extra behoedzaamheid te werk te gaan.

Verder heeft naar de mening van de KNMG het begrip 'voltooid leven' in het maatschappelijk debat een te positieve connotatie. In de praktijk gaat het vooral om kwetsbare mensen die verlies van zingeving

ervaren en vaak afhankelijk zijn van de hulp van anderen, zo laat recent onderzoek zien¹. Uit datzelfde onderzoek blijkt ook dat de stervenswens in veel gevallen niet consistent is, maar doorgaans juist heel ambivalent. Bij een groot deel van de respondenten was ook sprake van somatische en psychische gezondheidsproblemen.

Daarnaast vrezen we dat met het invoeren van een leeftijdsgrens van 75 jaar een signaal wordt gegeven aan mensen boven die leeftijd dat hun leven minder beschermwaardig is dan dat van mensen onder die leeftijdsgrens. Dit signaal kan onder ouderen gevoelens van overbodigheid en onveiligheid versterken en tot stigmatisering van ouderdom leiden. Vanuit medisch, psychologisch en moreel oogpunt zijn er ook geen redenen waarom de doodswens van mensen boven de 75 jaar fundamenteel anders behandeld zou moeten worden dan die van jongeren. Een dergelijke leeftijdsgrens zal waarschijnlijk ook juridisch onhoudbaar zijn. Uit het recente onderzoek blijkt ook dat de wens tot levensbeëindiging niet samenhangt met leeftijd.

Om bovenstaande redenen acht de KNMG de voorgestelde wet onnodig en onwenselijk.

Wij hopen dat u bovenstaande overwegingen bij uw advisering wilt betrekken.

Met vriendelijke groet,

R.A.C.L. Héman, arts M&G, bedrijfsarts
voorzitter KNMG

Bijlagen

- Brief van KNMG aan D66, Vragen bij Wet Toetsing Levensbegeleiding van Ouderen op Verzoek, 30 januari 2017
- Overwegingen artsenfederatie KNMG bij 'kabinetsreactie en visie voltooid leven' (2017)

¹ Het PERSPECTIEF-onderzoek. Perspectieven op de doodswens van ouderen die niet ernstig ziek zijn: de mensen en de cijfers. Zon-Mw 2020.